

Handläggare
Frida Ragnarsson
Kanslienheten

Diarienummer

Kommunstyrelsen

Revisionsberättelse samt fråga om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och övriga nämnder för 2012 års verksamhet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen yttrar sig i enlighet med det yttrande som fastställdes i kommunstyrelsen 2013-05-15.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen

Bakgrund

Frågan om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen återremitterades till revisorerna och kommunstyrelsen vid kommunfullmäktiges sammanträde 2013-05-29.

Bedömning

Kommunstyrelsen kan inte bedöma och kommentera om ansvarsfrihet kan beviljas för sig själv. För övrigt hänvisas till det yttrandet som antogs av kommunstyrelsen 2013-05-15.

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef

Yttrande om kommunens borgensåtagande gentemot VärmdövalLEN AB

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 maj 2013 återremitterades ärendet om revisionsberättelse och ansvarsfrihet (minoritetsåterremiss). I beslutet om återremiss ingick bland annat ett uppdrag till kommunstyrelsens ordförande Monica Pettersson, kommunalrådet Anders Bergman och kommunstyrelsens före detta ordförande Lars-Erik Alversjö att yttra sig över frågeställningar kring kommunens borgen till VärmdövalLEN AB. Se bifogat protokollsutdrag.

Hanteringen av ärendet har redovisats i ett yttrande från kommunstyrelsen till revisorerna som antogs den 15 maj 2013. Vi hänvisar till detta yttrande som beskriver ärendet.

Gustavsberg den 3 juni 2013

Monica Pettersson

Anders Bergman

Lars-Erik Alversjö

Diarienummer: 13KS/0184

Kommunstyrelsen

Datum: 2013-04-15

Handläggare: Hans Ivarsson

Ekonomi- och upphandlingsavdelningen

hans.ivarsson@varmdo.se

Yttrande över Granskning av Borgensåtagande gentemot VärmdövalLEN AB

På uppdrag av kommunrevisorerna har KPMG genomfört en granskning av Värmdö kommuns borgensåtagande gentemot VärmdövalLEN AB. Kommunstyrelsen lämnar följande yttrande:

Beslut om borgen för VärmdövalLEN AB:s finansiering av byggnation av ny sporthall, 30 miljoner kr, togs i anslutning till antagande av kommunens budget för 2011. Beslutet var enhälligt i kommunfullmäktige. Hösten 2011 framkom att de faktiska investeringskostnaderna vida översteg den angivna summan varvid VärmdövalLEN AB hemställde hos kommunen om utökad borgen med 11 miljoner kr. Fullmäktige beslutade i februari 2012 om en sådan utökad borgen; dock överklagades beslutet och i slutet av år 2012 upphävde kommunfullmäktige detsamma. Sedermera har kommunen köpt byggnaderna. Beslutet om utökad borgen var inte enhälligt, den samlade oppositionen röstade mot förslaget.

Revisorerna lägger i sin skrivelse fokus bl a på avsaknad av beslutsunderlag, bristande styrning och kontroll och att kommunen inte ställde några motkrav i beslutet. Det finns skäl för kommunstyrelsen att instämna i delar av det revisorerna uttrycker i rapporten och det finns all anledning att dra lärdom och erfarenhet av skeendet. Utifrån rapporten och kommunens egen analys är det motiverat att fokusera två huvudfrågeställningar:

*Bör erfarenheterna leda till en förändrad syn på att teckna borgen för föreningars eller föreningsägda bolags investeringar i framtiden?

*För det fall att Värmdö kommun ingår nya borgensåtaganden framöver, på vilket sätt kan kommunen vidta mått och steg, som gör att det som hänt i fallet VärmdövalLEN inte ska upprepas?

Beslutet

Bakgrunden till borgensbeslutet var en starkt uttalad vilja över partigränser att få till stånd denna satsning i Hemmesta. Frågan togs inte upp i form av ett särskilt ärende utan fasades in

i behandlingen av budget 2011. Det var logiskt eftersom att borgensåtagandet hade en direkt koppling till driftbudget och budgetramar. Nackdelen var att något specifikt beslutsunderlag på traditionellt sätt med faktauppgifter, analys, konsekvensbedömningar mm inte utarbetades och efterlystes heller inte av fullmäktige. Ett enigt kommunfullmäktige beslutade i frågan. Det var ett definitivt beslut, utan förbehåll.

Styrning och kontroll

Värmdövallen AB har brustit i sin funktion som beställansvarig, vilket har fått långsiktiga konsekvenser för Värmdö kommun, såsom borgensman. Projektet åskådliggör ett problem med att ha ett ekonomiskt åtagande men samtidigt på sin höjd statusen av observatör i periferin vid genomförandet, utan insyn i ekonomi och beställningar.

När kommunen ger en förening (eller föreningsägt bolag) stöd i form av borgen för en investering ligger otvetydigt ansvaret för projektet på föreningen. Borgen bygger på ett förtroende att föreningen har förmåga att hantera projektet på ett tillfredsställande sätt. I perspektivet av vad som inträffat framträder ändå ett påtagligt behov av att skapa regler, rutiner och mekanismer, som begränsar risken för oacceptabla kostnadsfördyringar som i fallet Värmdövallen.

Förslag till policy

Kommunfullmäktige äger frågan om kommunal borgen, i och med att varje enskilt borgensbeslut fattas där. Emellertid kan utgångspunkter och bevekelsegrunder variera över tid och inte heller följer beredningen inför fullmäktiges beslut alltid systematiskt en struktur. Kommunfullmäktige har gett ett uppdrag om framtagande av en rutin för att kontrollera och följa upp budget och löpande ekonomi vid byggnation där kommunen beviljat borgen till föreningar/bolag. Det finns anledning att vidga frågan ytterligare, med innebörden att Värmdö kommun bör utforma en *policy* för borgen till föreningar och föreningsägda bolag.

Behovet av en policy kan åskådliggöras med ett exempel: revisionen har i sin rapport påpekat att kommunen inte ställt motkrav när det gäller att få insikt i projektet i sin helhet (process och ekonomi) eller att begära säkerhet för sina finansiella åtaganden. I debatten har ibland framförts liknande kritik. Emellertid går det inte för borgensmannen att ensidigt "ta ut" en säkerhet; för att en säkerhetshandling ska ha ett värde måste den kopplas till ett avtal, som upprättas mellan borgensmannen och låntagaren. Det i enighet fattade och lagakraftvunna beslutet om borgen i fullmäktige i november 2010 är utan förbehåll. Låntagaren har därmed rätt att få borgen, något stöd för att kommunen ska kunna kräva säkerhet föreligger inte.

Det är högst begripligt att politiker i kommunstyrelse och fullmäktige vid beslutstillfället inte fullt ut har alla förutsättningar (ofta formalia) klara för sig. Det kan heller inte uteslutas att förvaltningen i beredningen i enskilda borgensärenden kan förbise väsentliga omständigheter, som borde beaktas. Tanken är att kommunen ska kunna undvika komplikationer genom att i en policy lägga fast enligt vilka principer kommunen lämnar borgen. Dessutom förutsättningar och checklistor som alltid ska gälla, förutom för det fall fullmäktige aktivt fattat beslut om att göra avsteg från policyn.

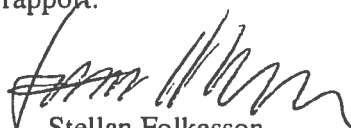
En policydiskussion bör omfatta när och i vilket sammanhang kommunen överhuvudtaget ska teckna borgen. Bör praxis utvidgas eller snävas in? Vari ligger fördelarna och vilka nackdelar och vilka risker kan ett borgensbeslut innebära? Är fördelarna med föreningsregi så pass tydliga att de motiverar den risk en kommunal borgen innebär? I vilken utsträckning ger ideella krafter mervärden? Finns det en gräns, när projekt blir alltför omfattningsrika eller komplexa, för att föreningar ska ansvara för dess genomförande? Vem är bäst skickad att ta ett långsiktigt ansvar för en byggnad, exempelvis en idrottshall? Det kan säkert finnas flera väsentliga frågeställningar.

Förslaget till policy, som nu läggs fram, innebär bl a följande:

- *Kommunen ska noga pröva i varje enskilt borgensärende huruvida projektet har ett så pass stort allmänintresse, att det motiverar en kommunal borgen
- *Kommunen bör noga överväga om fördelarna med att en förening genomför projektet, jämfört med alternativet kommunal regi, att det motiverar kommunal borgen
- *En checklista redovisas över vad en ansökan om borgen ska innehålla
- *En riskanalys ska genomföras inför varje borgensbeslut
- *Kommunen ska för varje borgensåtagande erhålla någon form av säkerhet för sitt åtagande
- *Kommunen och föreningen (alternativt det föreningsägda bolaget) ska teckna borgensavtal, som tar hänsyn till borgenspolicyn och eventuella ytterligare faktorer som framkommit i det specifika borgensärendet
- *Rutiner tydliggörs för uppföljning av investeringsprojekt, med kommunal borgen.

Förslaget till policy, som behandlas av KS vid samma tillfälle som detta yttrande, är en väsentlig del i svaret på revisorernas rapport.

Monica Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande

Stellan Folkesson
Kommundirektör